

4. Рекурсия

План:

Триъгълни числа

Пермутации

Ефективност на рекурсията

Непряка (взаимна) рекурсия

**** До сега за рекурсията**

Записване на число с думи на английски език ([7. Функции II](#))

**** Триъгълни числа**

- *Пример:* Триъгълни числа.
- Ще разгледаме триъгълна форма:

```
[ ]
[ ][ ]
[ ][ ][ ]
```

- *n-тото триъгълно число* е лицето на триъгълник с ширина (и височина) *n*, като предполагаме, че всяко [] има лице 1.
- От картинката - третото триъгълно число е 6.
- Интерфейс на клас:

```
class Triangle {
public:
    Triangle(int w);
    int get_area() const;
private:
    int width;
};
Triangle::Triangle(int w)
{ width = w; }
```

- Ако ширината на триъгълника е 1, тогава той има лице 1.

```
[ ]

int Triangle::get_area()
{ if (width == 1) return 1;
  . . .
}
```

- За решаване на общия случай, разглеждаме тази картинка:

```
[]  
[][]  
[][][]  
[][][][]
```

- Представяме лицето на по-големия триъгълник като:

`smaller_area + width`

- За да намерим по-малкото лице, конструираме по-малък триъгълник!

```
int Triangle::get_area()  
{ if (width == 1) return 1;  
  Triangle smaller_triangle(width - 1);  
  int smaller_area = smaller_triangle.get_area();  
  return smaller_area + width;  
}
```

- Как се пресмята лицето на триъгълник с ширина 4:
 - Функцията `get_area` прави по-малък триъгълник с ширина 3.
 - Тя вика `get_area` за този триъгълник.
 - Тази функция прави по-малък триъгълник с ширина 2.
 - Тя вика `get_area` за този триъгълник.
 - Тази функция прави по-малък триъгълник с ширина 1.
 - Тя вика `get_area` за този триъгълник.
 - Тази функция връща 1 (за триъгълника с ширина 1).
 - Функцията връща `smaller_area + width = 1 + 2 = 3`.
 - Функцията връща `smaller_area + width = 3 + 3 = 6`.
 - Функцията връща `smaller_area + width = 6 + 4 = 10`.
 - Техниката на изразяване на решение на дадена задача чрез решение за по-малка версия на същата задача се нарича *рекурсия*.
 - Системния стек - различни копия на рекурсивната функция (която конструира различни обекти).
 - Има две основни изисквания, за да бъде рекурсията успешна (крайна!):
 - Всяко рекурсивно повикване трябва да опрости изчислението (обекта) по някакъв начин.
 - Трябва да има специален случай, където да се извършат пряко най-простите изчисления (най-малкия обект).
 - `get_area` извиква сама себе си отново с по-малки и по-малки параметри (широчини), достигайки накрая широчина 1.

// [triangle.cpp](#)

```
#include <iostream>  
using namespace std  
/**
```

A class that describes triangle shapes like this:

```
[]  
[][]
```

```

    [][][]
    . . .
*/
class Triangle {
public:
    Triangle(int w);
    int get_area() const;
private:
    int width;
};
/**
    Constructs a triangle with a given width.
    @param w the width of the triangle base
*/
Triangle::Triangle(int w)
{ width = w; }
/**
    Computes the area of the triangle shape.
    @return the area
*/
int Triangle::get_area() const
{ if (width == 1) return 1;
  Triangle smaller_triangle(width - 1);
  int smaller_area = smaller_triangle.get_area();
  return smaller_area + width;
}

int main()
{ Triangle t(4);
  cout << "Area: " << t.get_area() << endl;
  return 0;
}

```

- Какво се случва, когато се пресмята лицето на триъгълник с широчина -1? Бъдете внимателни!
- Безкрайна рекурсия - препълване на системния стек!
- Рекурсия наистина не е наистина необходима, за да се реши тази задача. Това може да бъде направено с помощта на:
 - прост цикъл:

```

double area = 0;
for (int i = 1; i <= width; i++) area = area + 1;

```

- формула:

```

width * (width + 1) / 2

```

**** Пермутации**

- *Пример:* Функция, която връща броя на всички пермутации на даден низ.
- Пермутация е просто пренареждане на буквите на низа, например за низа "eat":

```
"eat"  
"eta"  
"aet"  
"ate"  
"tea"  
"tae"
```

- Ако низът има n букви, то броят на пермутациите се получава с функцията факториел:

$$n! = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times n \text{ (} \times \text{ означава умножение)}$$

- За да се пресметне стойността на функцията $n!$ може да се използва цикъл, но има и рекурентна формула:

$$n! = (n - 1)! \times n$$

- Обичайно се дефинира:

$$\begin{aligned} 1! &= 1 \\ 0! &= 1 \end{aligned}$$

- Рекурсивна функция за пресмятане на факториел:

```
int factorial(int n)  
{ if (n == 0) return 1;  
  int smaller_factorial = factorial(n - 1);  
  int result = smaller_factorial * n;  
  return result;  
}
```

- *Пример:* Функция, която генерира всички пермутации на една дума.

```
vector<string> generate_permutations(string word);
```

- Следният код ще отпечати всички пермутации на низа "eat":

```
vector<string> v = generate_permutations("eat");  
for(int i = 0; i < v.size(); i++)  
    cout << v[i] << "\n";
```

- За генериране на всички пермутации рекурсивно генерираме пермутациите, които започват с буквата 'е', тези, които започват на 'а' и след това тези, които започват 'т'.
- Използваме рекурсия за генериране на всички пермутации на по-кратки (двубуквени) низове.
 - "at" "ta"
 - "et" "te"
 - "ae" "ea"
- Добавяме първите букви за да намерим всички трибуквени пермутации.

- "eat" "eta"
- "aet" "ate"
- "tae" "tea"

- За да реализираме идеите в предишния пример (рекурсия), правим един цикъл, който създава по-кратка дума, като пропуска текущата позиция.

```
vector<string> generate_permutations(string word)
{
    vector<string> result;
    ...
    for (int i = 0; i < word.length(); i++)
    {
        string shorter_word = word.substr(0, i)
                               + word.substr(i + 1, word.length() - i - 1);
        ...
    }
    return result;
}
```

- Следваща стъпка е да се намерят пермутациите на по-кратката дума.

```
vector<string> shorter_permutations
    = generate_permutations(shorter_word);
```

- За всяка от късите пермутации, добавяме пропуснатата буква.

```
for(int j = 0; j < shorter_permutations.size(); j++)
{
    string longer_word = word[i] + shorter_permutations[j];
    result.push_back(longer_word);
}
```

- Трябва да добавим край на рекурсията, т.е. специалния случай на дума с дължина 1.

```
if (word.length() == 1)
{
    result.push_back(word);
    return result;
}
```

// [permute.cpp](#)

```
#include <iostream>
#include <string>
#include <vector>
using namespace std;
/**
    Computes n!
    @param n a nonnegative integer
    @return n! = 1 * 2 * 3 * . . . * n
 */
int factorial(int n)
{
    if (n == 0) return 1;
```

```

    int smaller_factorial = factorial(n - 1);
    int result = smaller_factorial * n;
    return result;
}
/**
    Generates all permutations of the characters in a string
    @param word a string
    @return a vector that is filled with all permutations
    of the word
*/
vector<string> generate_permutations(string word)
{
    vector<string> result;
    if (word.length() == 1)
    {
        result.push_back(word);
        return result;
    }

    for (int i = 0; i < word.length(); i++)
    {
        string shorter_word = word.substr(0, i)
            + word.substr(i + 1, word.length() - i - 1);
        vector<string> shorter_permutations
            = generate_permutations(shorter_word);
        for (int j = 0; j < shorter_permutations.size(); j++)
        {
            string longer_word = word[i] + shorter_permutations[j];
            result.push_back(longer_word);
        }
    }
    return result;
}

int main()
{
    cout << "Enter a string: ";
    string input;
    getline(cin, input);
    cout << "There are " << factorial(input.length())
        << "permutations.\n";
    vector<string> v = generate_permutations(input);
    for (int i = 0; i < v.size(); i++)
        cout << v[i] << endl;
    return 0;
}

```

[recursive_dancing](#)

**** Ефективност на рекурсията**

- Въпреки че рекурсията е мощен метод за сложни алгоритми, тя може да доведе до програми, които работят лошо (бавно, неефективно).
- Ще анализираме въпроса кога рекурсията е полезна (ефективна) и кога е неефективна.
- *Пример:* [Редица на Фибоначи](#) се дефинира по следния начин:
 - $f_1 = 1$
 - $f_2 = 1$
 - $f_n = f_{n-1} + f_{n-2}$

- Първите 10 члена на тази редица са:

1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, ...

- Точно по дефиницията се пише рекурсивна функция, пресмятаща n -тото число на Фибоначи.

```
int fib(int n)
{   if (n <= 2) return 1;
    else return fib(n - 1) + fib(n - 2);
}
```

- Тази функция работи вярно, но за не много големи n работи доста (изключително) бавно.
- Ще изпълним програмата ([fibtest.cpp](#)) с n между 30 и 50 за да видим ефекта.
- За откриване на проблема ще вмъкнем трасиращ печат във функцията:

```
int fib(int n)
{   cout << "Entering fib: n = " << n << "\n";
    int f;
    if (n <= 2) f = 1;
    else f = fib(n - 1) + fib(n - 2);
    cout << "Exiting fib: n = " << n
        << " return value = " << f << "\n";
    return f;
}
```

- Резултатът от изпълнението ([fibtrace.cpp](#)) показва защо изчисленията отнемат толкова време.

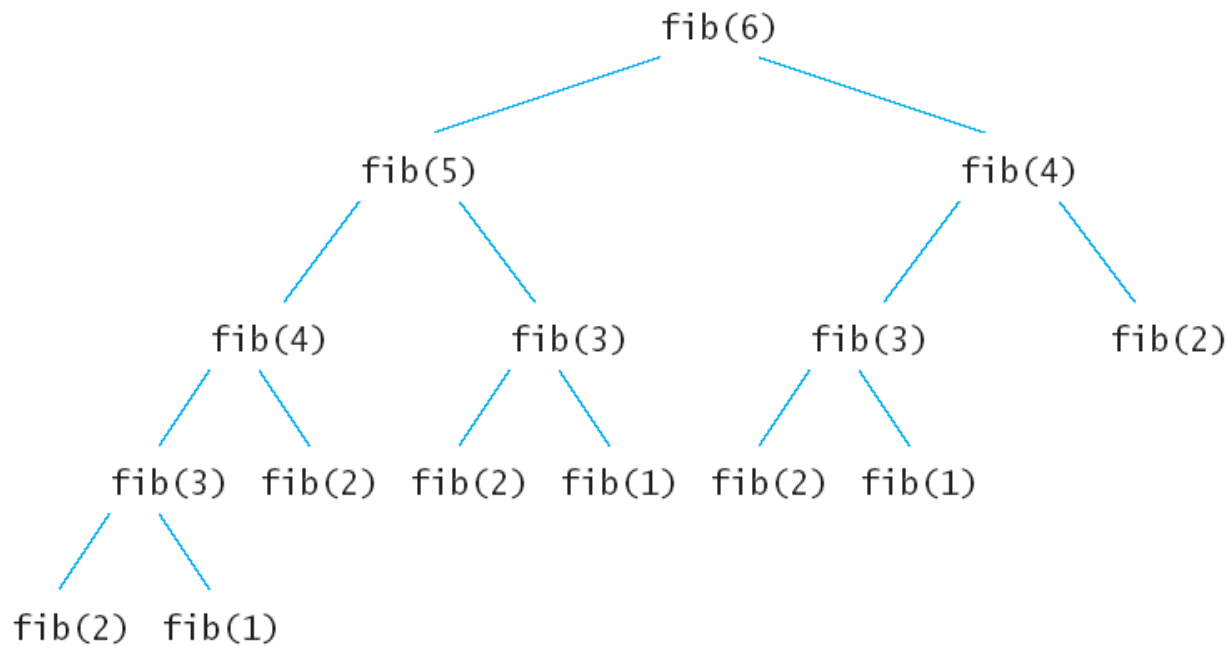
```
Entering fib: n = 6
Entering fib: n = 5
Entering fib: n = 4
Entering fib: n = 3
Entering fib: n = 2
Exiting fib: n = 2 return value = 1
Entering fib: n = 1
Exiting fib: n = 1 return value = 1
Exiting fib: n = 3 return value = 2
Entering fib: n = 2
Exiting fib: n = 2 return value = 1
Exiting fib: n = 4 return value = 3
Entering fib: n = 3
Entering fib: n = 2
Exiting fib: n = 2 return value = 1
Entering fib: n = 1
Exiting fib: n = 1 return value = 1
Exiting fib: n = 3 return value = 2
Exiting fib: n = 5 return value = 5
```

```

Entering fib: n = 4
Entering fib: n = 3
Entering fib: n = 2
Exiting fib: n = 2 return value = 1
Entering fib: n = 1
Exiting fib: n = 1 return value = 1
Exiting fib: n = 3 return value = 2
Entering fib: n = 2
Exiting fib: n = 2 return value = 1
Exiting fib: n = 4 return value = 3
Exiting fib: n = 6 return value = 8

```

- Дърво на извикванията:

- Тъй като fib(4) се вика два пъти, а fib(3) се вика три пъти, то много време се губи за многократни изчисления на една и съща стойност.
- Когато смятаме ръчно, просто събираме последните две намерени стойности.
- Този метод може да се програмира без рекурсия - с прост цикъл ([fibloop.cpp](#)).

```

int fib(int n)
{
    if (n <= 2) return 1;
    int fold = 1;
    int fold2 = 1;
    int fnew;

```



```

for (int i = 3; i <= n; i++)
{
    fnew = fold + fold2;
    fold2 = fold;
    fold = fnew;
}
return fnew;
}

```

- Всяко рекурсивно решение (рекурсия) на една задача може да се замени с итерационно решение (цикъл).
- Винаги ли итерационното решение е по-ефективно (по-бързо) от рекурсивното?
 - Често двете решения са еднакво бързи (триъгълник, пермутации).
 - Някои задачи се решават по-лесно с рекурсия отколкото с итерация.
 - Решението на задачата за генериране на пермутации с цикъл води до по-сложен, но не по-бърз код.
 - Често рекурсивните решения са по-лесни за разбиране и прилагане правилно, отколкото техните съответни итерационни аналози.

** Непряка (взаимна) рекурсия (mutual recursion)

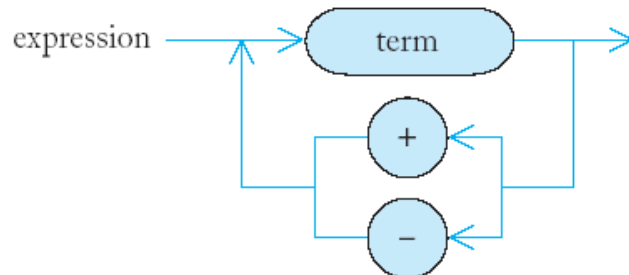
- Непряка рекурсия е взаимно извикване на няколко функции (напр. f1 вика f2 и f2 вика f1)
- *Пример:* Програма за пресмятане на аритметични изрази, зададени на входа на програмата (cin).

```

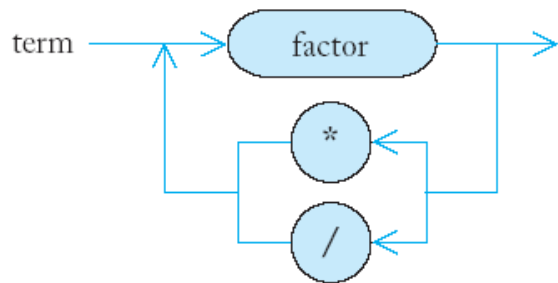
3 + 4 * 5
(3 + 4) * 5
1 - (2 - (3 - (4 - 5)))

```

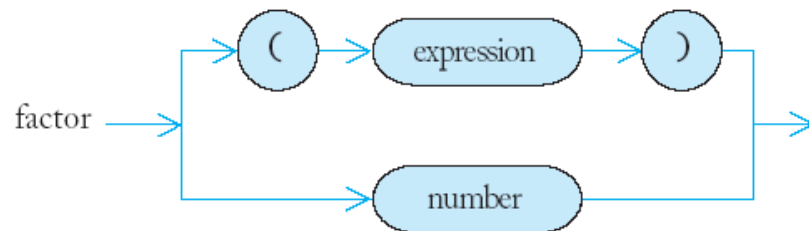
- За целта ще опишем правила (алгоритъм) за аритметични действия със синтактични диаграми.
- Диаграмата дава синтаксиса на аритметичен израз (expression).
 - **Израз** е или термин (term) или сума/разлика на два термина.

- **Термин** е или коефициент (factor), или произведение/частно на два коефициента.

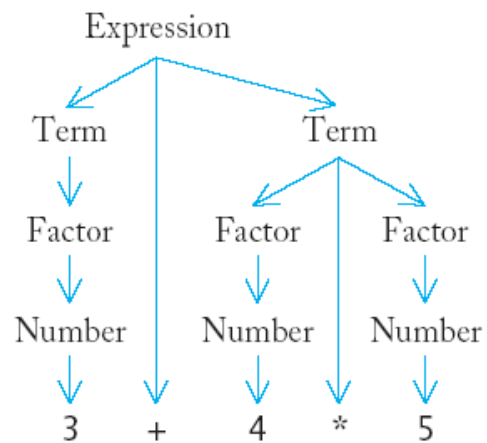

- **Коефициент** е или число (number) или израз в скоби.

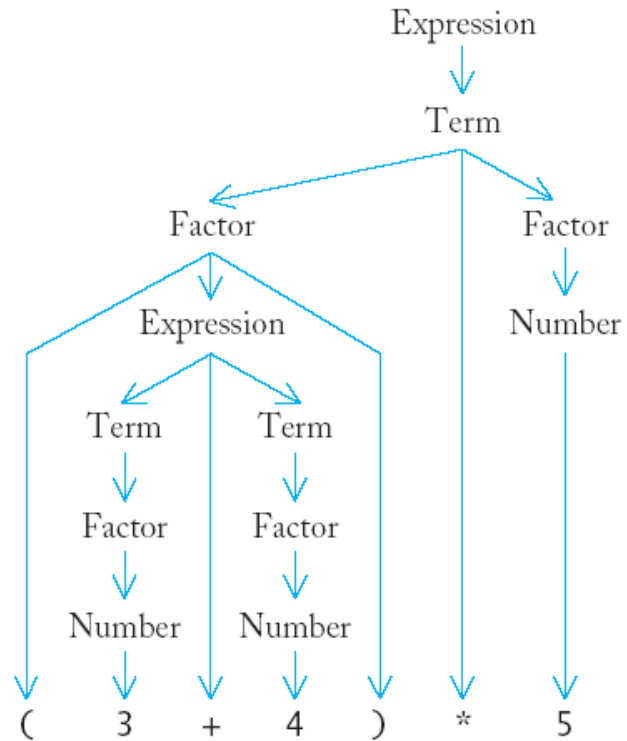
- Синтактичната диаграма определя приоритетите на пресмятанията.
- Най-напред 4 и 5 ще се умножат и след това резултатът ще се добави към 3.

3 + 4 * 5

- Тук 3 и 4 ще се съберат и резултатът ще се умножи с 5.

(3 + 4) * 5

- За пресмятане на израз ще реализираме трите функции: `expression_value`, `term_value`, и `factor_value`.
 - Функцията `expression_value` извиква `term_value`, проверява дали следващият вход е '+' или '-', и ако е, вика функцията `term_value` отново, за да добави или извади следващия термин.
 - Функцията `term_value` извиква `factor_value` по същия начин, като умножава или дели коефициентите.
 - Функцията `factor_value` проверява дали следващият вход е '(' или цифра, вика или `expression_value` рекурсивно или връща цифрата в системния буфер.
- Завършването на рекурсията се гарантира от `expression_value`, защото тази функция винаги чете от входа и за следващото (рекурсивно) извикване и останал по-къс вход (низ).
- Тези три функции реализират непряка рекурсия, като са взаимно рекурсивни (mutual recursion).
- *Бележки:* Функцията `cin.peek()` чете и връща един символ без да го премахва от системния стек (потока), `cin.get()` чете и връща един символ от системния стек. Функцията `isdigit()` връща `true`, ако аргументът е цифра и `false` в противен случай.

```
// eval.cpp
#include <iostream>
using namespace std;

int term_value();
```

```

int factor_value();
/**
    Evaluates the next expression found in cin
    @return the value of the expression.
*/
int expression_value()
{ int result = term_value();
  bool more = true;
  while (more)
  { char op = cin.peek();
    if (op == '+' || op == '-')
    { cin.get();
      int value = term_value();
      if (op == '+') result = result + value;
      else result = result - value;
    }
    else more = false;
  }
  return result;
}
/**
    Evaluates the next term found in cin
    @return the value of the term.
*/
int term_value()
{ int result = factor_value();
  bool more = true;
  while (more)
  { char op = cin.peek();
    if (op == '*' || op == '/')
    { cin.get();
      int value = factor_value();
      if (op == '*') result = result * value;
      else result = result / value;
    }
    else more = false;
  }
  return result;
}
/**
    Evaluates the next factor found in cin
    @return the value of the factor.
*/
int factor_value()
{ int result = 0;
  char c = cin.peek();
  if (c == '(')
  { cin.get();
    result = expression_value();
    cin.get(); // read ")"
  }
  else // assemble number value from digits
  { while (isdigit(c))
    { result = 10 * result + c - '0';
      cin.get();
      c = cin.peek();
    }
  }
}

```

```
    }  
    return result;  
}  
  
int main()  
{   cout << "Enter an expression: ";  
    cout << expression_value() << endl;  
    return 0;  
}
```
